

OTAULI YIGIRMA JILDLIGINING MAZMUN-MUNDARIJASI

1 jild: “Elchi (Afandining dostoni)”

Ushbu asarning birinchi kitobi Elchi (Afandi o’lmaydigan bo’ldi)” 1999 yilda nashr etilgan edi. Unda ellik yosh ostonasida turgan bir afanditabiat zamondoshimizning qiziq sarguzashtlari maroqli tarzda hikoya qilingan edi. Nasriddin Latifiddinovich Xo’janazarov degan bu elshunos olimning, oradan o’n besh yil o’tib, payg’ambar yoshida ko’rgan-boqqanlari asarning ikkinchi kitobi “Elchi (Afandi yashasin!)”da yana-da maroqliroq hikoya qilinadi.

Zamonamiz afandisining sarguzashtlari sizga manzur bo’ladi, degan umiddmiz. O’ylaymizki, asar bilan tanishib, bu olamdagi eng birlamchi buniyodkor ham, tadbirkor ham, ishbilarmon ham “ishning ko’zini biladigan” Xo’ja Nasriddin afandimiz ekaniga yana bir karra amin bo’lasiz.

MUNDARIJA

To’lepbergen Qaipbergenov. Ulli elchi.....	3
--	---

Birinchi kitob

Birinchi bob. “Afandi ovga chiqdi, ortidan g’avg’o chiqdi”.....	4
Ikkinci bob. Afandining otasi.....	12
Uchinchi bob. Afandining topgani.....	20
To’rtinchi bob. Afandining birinchi va ikkinchi muhabbati.....	29
Beshinchi bob. Afandining chorasi.....	43
Oltinchi bob. Afandi – Turkistonda.....	54
Ettinchi bob. Afandi tog’ yo’lidagi pasttekisliklarda.....	64
Sakkizinchi bob. Afandi tog’ yo’lida.....	74
To’qqizinchi bob. Afandining tasavvuri yoxud qari navo.....	84
O’ninchchi bob. Afandining ishxonasi.....	92
O’n birinchi bob. Afandining oilasi.....	101
O’n ikkinchi bob. “Afandi o’lmaydigan bo’ldi”.....	110

Ikkinci kitob

Birinchi bob. Afandining otgani.....	131
Ikkinci bob. Afandining eshagi.....	144
Uchinchi bob. Afandining pushti-palagi.....	155
To’rtinchi bob. Afandining qizlari.....	168
Beshinchi bob. Afandining o’g’li.....	181
Oltinchi bob. Afandining tepkisi.....	191
Ettinchi bob. Afandining safar-sayohati.....	203
Sakkizinchi bob. Afandi o’z bog’ida.....	216

To'qqizinchi bob. Afandining tushunchasi yoxud fe'liga yarasha.....	229
O'ninchи bob. Afandining so'nggi manzili.....	241
O'n birinchi bob. Afandi Bog'istonda.....	255
O'n ikkinchi bob. Afandi yashasin!.....	269

2 jild: “TILSIM (TURKISTON DOSTONI)”

Otaulining mazkur asari – “Tilsim (Turkiston dostoni)” da oddiy dehqon Sobir qovunchi, sanoatchi muhandis, ishbilarmon Qodir uchar va ziyoli, tilshunos olim Kenja – Botirning insoniy qismatlari, ruhiy olamlari, bu zamondoshlarimizning mustaqilligimizning ilk hayotbaxsh nasimi bo’lmish 1989 yildagi “O’zbekiston davlat tili haqidagi Qonun”ga kelish yo’llari ta’sirchan qalamga olinadi.

Xalqimizning eng purhikmat ertagi – “Uch og’ a-ini botirlar” asosida yozilgan mazkur asarni o’qib o’zimizga zamondosh uch og’ a-ini botirlarning inja ko’ngillariga yo’l topa olasiz.

MUNDARIJA

Abdug’afur Rasulov. Otaulining “Tilsim (Turkiston dostoni)” asari haqida.....	3
Muqaddima.....	6
Birinchi qism. Kenja – Botir qissasi.....	10
Ikkinchi qism. Sobir qovunchi qissasi.....	86
Uchinchi qism. Qodir uchar qissasi.....	127
To’rtinchi qism. Kenja – Botir qissasidan hissa.....	183

3 jild: “ULUS (FOROBIYNING DO’STI)”.

Ixcham nasriy dostonlar

Ushbu kitobga Otaulining “Tilsim (Turkiston dostoni) va “Elchi (Afandining dostoni)” dan keyin yozilgan to’rtta ixcham nasriy dostonlari jamlangan. Tarixiy mavzulardagi “Ulus (Forobiyning do’sti)” va “Bilga hoqon dostoni” asarlarida xalqimiz tarixida alohida o’rin tutuvchi Bilga hoqon va Bug’roxondek mashhur hukmdorlar bilan “muallimi soniy” Abu Nasr Forobiyning ruhiy dunyosi va orzu-armonlari ta’sirchan yoritiladi. Zamonaviy mavzudagi “Zamona zayli” va “Insof” asarlarida esa, ziyoli zamondoshlarimiz, mantiqshunos olim Ahmadali Bobojonov va ruhshunos olim Mahmudjon Qo’shjonovning insoniy qismatlari qalamga olinadi.

MUNDARIJA

Abdulla Oripov. Forobiy boboga ta’zim	3
Ulus (Forobiyning do’sti).....	4
Odil Yoqubov. Zamon va insonga tiyran bir nazar.....	28

Zamona zayli	30
Insof	
Birinchi bob.....	119
Ikkinci bob. Yo'riq. Birinchi tarixiy hikoya.....	124
Uchinchi bob.....	129
To'rtinchi bob. Amu nasimi. Ikkinci tarixiy hikoya.....	135
Beshinchi bob.....	139
Oltinchi bob. Tavba. Uchinchi tarixiy hikoya.....	143
Ettinchi bob.....	147
Sakkizxinchi bob. To'qnashuv. To'rtinchi tarixiy hikoya.....	156
To'qqizinchi bob.....	161
O'ninchи bob. Poyon. Beshinchi tarixiy hikoya.....	166
O'n birinchi bob.....	172
O'n ikkinchi bob. Vido. Oltinchi tarixiy hikoya.....	177
O'n uchinchi bob.....	182
O'n to'rtinchi bob. Qo'lyozma. yettinchi tarixiy hikoya.....	192
O'n beshinchi bob.....	195
Bilga hoqon dostoni.....	201

4 jild: NUH KEMASI. Hikoyalar

Zamonaviy o'zbek hikoyachiligidagi Otauli o'ziga xos o'rinni tutadi. Bu adib muazzam SHarq adabiyotida teran tarixiy ildizlarga ega "ma'jози hikoya" deb ataluvchi janr tipiga, aytish mumkinki, yangi nafas baxsh etdi. Buyuk G'afur G'ulom asos solgan "kulgi hikoya" va "voqeiy hukoya" janr tiplarini ham, zahmatkash adib Mirkarim Osim asos solgan "tarixiy hikoya" janr tpiini ham yangi yuksakliklarga ko'tardi. Hikoya janriga yangicha ruhiy tahlil usullarini olib kirdi.

Otauli hikoyalarida voqealar quruqqina bayon qilinmaydi, tasvir bilan ham cheklanib qolinmaydi, balki aniq tasvir teran ruhiy tahlil va yuksak falsafiy ifodaga yo'g'rilgan holda qahramonning ruhiy olami ichdan ochib ko'rsatiladi.

MUNDARIJA

Oltin olmalar.....	3
Badal.....	13
Bo'lajak Pushkinning akasi.....	19
Qalb darchasi.....	27
Shafqat.....	41
Munojot.....	46
O'rmon xo'jaligi.....	53
Otabosh.....	58
Otajon	67
Otning qashqasi.....	81
Iroda.....	88
Haddi Iskandariy.....	96

Hisobot.....	100
Tabiatshunos.....	110
Turkistonning o'zbeki.....	117
Zanjirband sher.....	125
Bir qamar siymo.....	130
Birovlar dardi.....	135
Qorasuv.....	141
O'zbek Otellosi.....	145
Nuh kemasi.....	158
Ettisuv. Voqeiy hikoyalar	
Risola.....	163
Osmon yiroq.....	168
Sabab.....	174
Kenglik.....	180
Kashkul.....	186
Bugunning yo'lchisi.....	191
Suv.....	198
So'nggi o'git.....	207
Mahalla.....	212
Tuproq.....	216
Havo.....	223
Olov.....	232

5 jild: RUHIYAT EHROMI. Ilmiy badilar

Taniqli yozuvchi, munaqqid va tarjimon Otaulining serqirra ijodiy faoliyatida badia janri, aytish mumkinki, yetakchi o'rinni tutadi. Yozuvchining o'ttiz yillik ijodiy faoliyati mobaynida dunyoga kelgan va o'z paytida Norboy Xudoyberganov, Mahmudjon Nurmatov, Naim Karimov, Baxtiyor Nazarovdek taniqli olimlar tomonidan yuqori baholangan to'rt yirik ilmiy-falsafiy badia ushbu kitob mundarijasini tashkil etmoqda. Ruhiyat va badiiyat olamlarining ajib sir-sinoatlari betakror tahlil etiluvchi mazkur asarlar sizga manzur bo'ladi degan umiddamiz.

MUNDARIJA

Osmon to'la yulduzlar (Tuyg'ular haqida suhbat)

Sehrli olam.....	3
Ko'hna dunyo zarvaraqlari.....	8
Cheksizliklar tilga kirganda.....	26
Osmon nechaga bo'linadi?.....	27
Maftunkor qudrat.....	31
E'tiqod – ishonch demak.....	41
Buyuk ehtiyoj.....	45
Ruhiyatlar birligi.....	51
Nurafshon tuyg'ular yodi.....	56

Mavjudlik tantanalari.....	62
Ezgulik nuri va ruh og'usi.....	69
Farosat – madaniyatning negizi.....	75
Tuyg'ular tarbiyasi.....	80
Qalbning yetti iqlimi	
Hayrat.....	87
Muhabbat.....	96
Hurmat.....	101
Malomat.....	110
Nafrat.....	116
Da'vat.....	123
Hasrat.....	129
Xalqning o'lmas ruhi.	
Muxtasar muqaddima.....	136
Birinchi qism.....	137
Ikkinchchi qism.....	168
Ruhiyat ehromi	
Ruhiy asos talqini.....	200
Ruhoniyat va ruhshunoslik.....	206
Ruhiy holat tahlili.....	213
Ruhiy qadriyat.....	227
Milliy ruh.....	239
Illova. Tarjimai hol yoxud ruhiyatning yana bir ehromi.....	254
Baxtiyor Nazarov. Sohibdil o'ylar. So'nggi so'z.....	275

6 jild: KO'ZLARGA TO'TIYO SO'ZLAR. Ixcham badialar

Otauli asarlarining ushbu jildiga adibning turli yillarda yozgan ixcham badialari jamlangan. “Ko’zlarga to’tiyo so’zlar” jajji badialar turkumida ona tilimizdagи purhikmat so’zlarning tub lug’aviy ma’nolari ochib ko’rsatilsa, “So’z san’atidan saboqlar” jajji badialar turkumida adabiyotning yetakchi tasvir, tahlil va ifoda vositalari yoritiladi. Boshqa badialarda ham muallifning betakror nuqtai nrazari bilan bir qatorda muayyan ruhiy holati ta’sirchan ifodalanadi.

MUNDARIJA

KO'ZLARGA TO'TIYO SO'ZLAR

Ernst Begmatov. So’zlar bag’ridagi xazina.....	3
Til va el uli yoxud qaqragan tilga tiriklik suvi (Muqaddima o’rnida).....	6
Har bir so’zi – hikmat.....	13
Elchi.....	15
Ulug’larning ulug’i – ul!.....	17
Jaholat emas, ma’rifat!.....	19

Nafsoniyat emas, ma'naviyat!	21
Haromdan hazar.....	24
Analhaqning ma'nosи.....	27
Ezmalik – ezishning eng dahshatli turi.....	29
Lafz.....	32
Burd.....	34
Sobit. Sabot. Subut.....	36
Kosa tagida nimkosa.....	38
Savdo.....	42
Sinchi bilan enchi.....	45
Yoz.....	47
Qiz.....	49
Maz-mayram.....	50
Ko'ch.....	52
Qo'shga qo'shilgan qo'shiq.....	53
Elkaning chuquri.....	55
Kuy.....	57
Uy.....	59
Xo'jalik hissi.....	60
Uvoldan qo'rqaylik!.....	62
Etti qavat to'n.....	64
Qutimizni o'chirmaylik!	67
O'ttiz bilan to'qqiz.....	70
Quvloq.....	71
Saqlar.....	73
O'lmas ruh.....	75
Tuyg'unlik.....	77
Icho'z.....	79
Uchuruq.....	81
Egamanli el so'zi.....	83
Tilak. Xotima.....	88

SO'Z SAN'ATIDAN SABOQLAR

Ohorli fikr.....	91
Boqiy so'z.....	93
Yuksak tuyg'u.....	97
Mehr va rahm.....	100
Tagma'no.....	103
Ma'joz va timsol.....	106
Azal kotiblari.....	109
Ega.....	112
Yaratuvchi.....	115

ALOHIDA BADIALAR

Eng jumboq tuyg'u (Sevgi, nikoh, oila va ajralish muammolari).....	119
Nikoh yoxud baxt falsafasi.....	135

Risoladagi odam.....	147
Himmat.....	151
Jur'at.....	164
Qamish (Mas'ul xodim bilan telefonda suhbat).....	175
Mehr bulog'i.....	182
Zor.....	186
Roz.....	192
Sovchi bilan telefonda suhbat.....	206
Aka bilan telefonda suhbatlar.....	213
Ko'ngilning obodligi.....	225
Eng ulug' yo'l.....	230
Qo'rda qutga!	236
Saxiylik va baxillik.....	239
Umr yo'llari.....	246

7 jild: ADABIY JARAYON KO'ZGUSI. Tanqidiy maqolalar

Otauli asarlarining ushbu jildiga adibning o'ttiz yil mobaynida gazeta-jurnallarda e'lon qilingan va adabiy jamoatchilik tomonidan yuksak baholangan adabiy-tanqidiy maqolalari jamlangan. Ularda o'ttiz yillik adabiy jarayonning turfa xil manzaralari atroflicha yoritiladi.

Atoqli ingliz adibi Jon Golsuorsining rus tilidan tarjima qilingan “Adabiyot va hayot” maqolasi bilan unga tatabbu tarzida yozilgan “Adabiyot va hayot” maqolasida so'z san'atining tub mohiyati ochib ko'rsatiladi.

MUNDARIJA

SHE'R QADRI. “O'zbekiston adabiyoti va san'ati” haftaligi, 1982 yil 7may.....	3
TERANLIK. KENGLIK. YUKSAKLIK. “O'zbekiston adabiyoti va san'ati” haftaligi, 1983 yil 13 sentyabr, “Adabiyot va zamon” jamoa to'plami, G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1985.....	8
TANQIDIY FAROSAT HAQIDA. “O'zbekiston adabiyoti va san'ati” haftaligi, 1984 yil 6 yanvar.....	12
DILRABO QO'SHIQLAR AYTILAVERSIN. “SHarq yulduzi” jurnali, 1984 yil 2-son.....	14
MUAMMONING yeCHIMI. “O'zbekiston adabiyoti va san'ati” haftaligi, 1984 yil 14 dekabr	22
QAHRAMONNING QISMATI – KURASH. “O'zbekiston adabiyoti va san'ati”haftaligi, 1985 yil 13 sentyabr; “Haqiqat – ijod bayrog'i” jamoa to'plami, G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 1986.....	24
YOSHLAR IJODIGA BIR NAZAR. “YOsh leninchi” (hozirgi “Turkiston”) gazetasi, 1985 yil 26 noyabr.....	28

FIKR VA SO'Z IMKONIYATI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1986 yil 17 yanvar.....	31
YURAKDAN AYTILGAN GAP. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1986 yil 3 oktyabr.....	36
YANGILIKNING TUG'ILISHI. "Guliston" jurnali, 1986 yil.....	40
GRAJDANLIK TUYG'ULARI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1987 yil 16 yanvar.....	46
QISSADA INSON QISMATI. "Katta yo'l boshida" adabiy-tanqidiy maqolalar to'plami, "Yosh gvardiya"(hozirgi "Yangi asr avlod") nashriyoti, 1987 yil.....	49
QANDAY YOZMASLIK KERAK?. "Sharq yulduzi" jurnali, 1988 yil, 4 son, 187-191-betlar.....	56
SARSON UMR SABOQLARI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1990 yil 9 fevral.....	67
ROMAN O'QISHGA MUSHTOQMAN. 1989 yil romanlari sharhi. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasida 1989 yil yakunlariga bag'ishlangan umumiyligda o'qilgan ma'ruza matni, "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1990 yil 31 avgust.....	71
QALDIRG'OCHNING QAYRILGAN QANOTLARI. "YOsh leninchi"(hozirgi "Turkiston") gazetasi 1990 yil 18 aprel, "Inson va siyosat", "Chelovek i politika" jurnallari, 1991 yil 3-son.....	76
DAG'AL MAJLISLAR. 1986-1990-yillardagi o'zbek nasri, publitsistikasi va adabiy tanqidchiligi sharhi. "O'zbek adabiyoti 1986-1990-yillarda" kitobi, "Yozuvchi" nashriyoti, 1991 yil, 6-63-betlar.....	87
OZOD RUH. "YOzuvchi" gazetasi, 1998 yil 22 aprel.....	117
KOMIL INSON TIMSOLI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 1998 yil 3 oktyabr.....	122
O'TAYOTGAN KUNLAR NAFASI. 1998 yil romanlari sharhi. O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasida 1998 yil yakunlariga bag'ishlangan umumiyligda o'qilgan ma'ruza matni, "Yozuvchi" gazetasi, 1999 yil 26 may; "Zamon ruhi" jamoa to'plami, G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti, 2001 yil, 148-156-betlar.....	126
UMMONDAN QATRA. Yangi yil o'ylari. "Yozuvchi" gazetasi, 2000 yil 1 yanvar.....	133
PADARKUSHLIK TALQINLARI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 2000 yil, 14 aprel.....	135
MA'LUM VA MASHHUR QORAQALPOQ. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 2000 yil 8 sentyabr.....	138
HAQ SO'Z YO'LIDA. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 2000 yil 26 oktyabr.....	140
MAVZU MAS'ULIYATI. "O'zbekiston adabiyoti va san'ati" haftaligi, 2006 yil 12 may.....	142
ADABIY JARAYON KO'ZGUSI. "Yoshlik" jurnali, 2006 yil 1 son, "Chag'oniyon" gazetasi, 2006 yil 1 yanvar.....	146
KO'TARINKI RUH.....	149

ISTE'DOD TARBIYASI.....	154
GUVOHNOMA QADRI.....	162
BO'ZLAB AYTILGAN SO'Z.....	170
RIVOVAT, QARG'ISH VA DUO.....	175
TABIAT JILOLARI	184
TEJAMKORLIK.....	192
IKKI TO'LQIN.....	196
ROMANLARDA VATAN TARIXI.....	200
O'ZBEKNING TANTILIGI.....	205
JON GOLSUORSI. Adabiyot va hayot. Rus tiildan tarjima.....	210
ADABIYOT VA HAYOT. Golsuorsi maqolasiga tatabbu.....	221
ILM XOLISLIK DEMAK.....	232

8 jild: QIYOFAGA CHIZGILAR. Turkum maqolalar va xotiralar

Ushbu jildga “Qiyofaga chizgilar”, “Bir asar tahlili” turkumlaridagi adabiy-tanqidiy maqolalar bilan “Yozuvchining yozug'i” nomli turkum xotiralar jamlangan.

“Qiyofaga chizgilar” turkumidagi maqolalalarda Otoyi, Rabg'uziy, Asqad Muxtor, Ozod SHarafiddinov, To'lepbergen Qaipbergenov kabi mashhur adiblarning ijodiy qiyofalari yoritiladi. “Bir asar tahlili”da Cho'lponning “Kecha va kunduz” romani bilan “Yorqinoy” dramasi, Chingiz Aytmatovning “Qulayotgan tog’lar (Mangu qayliq)”, Odil Yoqubovning “Ko’hna dunyo”, “Oqqushlar, oppoq qushlar”, “Ulug’bek xavzinasi”, “Diyonat”, Pirimqul Qodirovning “Til va El” asarlari yangicha tanqidiy tahlil qilinadi.

Turkum xotiralar sizni yozuvchining insoniy va ijodiy qismati xususida jiddiy mushohadaga undaydi.

MUNDARIJA

“Qiyofaga chizgilar”, “Bir asar tahlili” turkumlaridagi maqolalar.

Otoyining latif lutfi.....	3
Ulug’ nosir (Nosiruddin Burhonuddin Rabg'uziyning “Qisasi Rabg'uziy” asari haqida)	8
Tong yulduzi shu'lalari (Abdulhamid Cho'lponning “Kecha va kunduz” romani tahlili).....	13
Tasavvur ziyosi (Abdulhamid Cho'lponning “Yorqinoy” dramasi tahlili).....	34
Taqdir taqozosi haqida so'nggi so'z (Chingiz Aytmatovning “Qulayotgan tog’lar (Mangu qayliq)” romani tahlili).....	42
Bilgанин bilgani (Asqad Muxtor portretiga chizgilar).....	52
SHiddat (Ozod Sharafiddinov portretiga chizgilar).....	56
Ijodiy tajriba maktabi (To'lepbergen Qaipbergenov portretiga chizgilar).....	62

Hikmatlar karvoni (Odil Yoqubvoning “Ko’hna dunyo” romanı tahlili).....	69
Buyuk uchlik (Odil Yoqubo vning “Oqqushlar, oppoq qushlar...” romanı tahlili).....	79
Ma’rifat va ma’naviyat mash’ali. (Odil Yoqubo vning “Ulug’bek xazinasi” va “Diyonat” romanları tahlili).....	89
Tilsimning tillo kaliti (Pirimqul Qodirovning “Til va E1” ilmiy badiasi tahlili).....	110
Asillik (Asil Rashidov portretiga chizgilar).....	115
Haqgo’y (Tursunboy Adashboev portretiga chizgilar).....	121
Bola ko’ngli (Mengliboy Murodovning “Mening bola qalbim” qissasi tahlili).....	131
Mehrga qasida (Uyg’un Ro’zievning “Robiya” hikoyasi tahlili).....	144
O’zbekona kulgi qissasi (G’afur SHermuhammadning “Barakasini bersin...” qissasi tahlili).....	148

YOZUVCHINING YOZUG’I. Turkum xotiralar.

Muqaddima.....	157
Birso’z. Sarvar Azimov.....	162
Kulol-yozuvchi. Mirmuxsin.....	177
Hamyurtim. Odil Yoqubov.....	189
Dilbar shaxs. O’lmas Umarbekov.....	214
Yaxshilik. Xojiakbar Shayxov.....	222
Peshonadagi xol. Tog’ay Murod.....	231
Qo’shni. Muhammad Yusuf.....	244

9 jild: FALAKNING GARDISHI. Qissalar, publitsistik maqolalar va suhbatlar

Ushbu jildga Otaulining jo’shqin publitsistik ruh - yoshlikka xos qiziqqonlik bilan bitilgan “Falakning gardishi” va “Surnay navolari” nomli dastlabki qissalari, publitsistik maqolalari va ayrim suhbatlari jamlangan.

Qissalar qahramonlari – yosh iqtisodchi Davron va yosh musiqashunos Ozod Holiqovning shiddatli o’y-kechinmalari sizni loqayd qoldirmaydi. Ijtimoiy hayotimizning turli sohalariga doir dolzarb muammolar o’tkir qalamga olingan “Qalpoq bozori”, “Gap bilguncha ish bil”, “Mantiq qani?” singari publitsistik maqolalar o’z paytida kuchli aks-sado uyg’otgan edi, bugun ham o’qigan odamni jiddiy o’ylarga toldiradi.

Suhbatlarda Otaulining ijodiy qiyofasi o’ziga xos tarzda ochiladi.

MUNDARIJA

QISSALAR

Falakning gardishi.....	3
Surnay navolari.....	47

PUBLITSISTIK MAQOLALAR

Adabiyot – xalqning tili.....	123
Bosh omon bo’lsa.....	129
Qalpoq bozori.....	135
O’ttiz bo’laylik.....	142
Yangi nashrga ehtiyoj.....	150
Aldanaverish yaxshimi?.....	151
Oliyhimmat zot.....	155
Mantiq qani?.....	158
Ilohiy ne’matga shukrona.....	172
Suyanar tog’imiz.....	174

SUHBATLAR.

G’alvir suvdan ko’tarilganda. (Shoir Mirpo’lat Mirzo bilan suhbat).....	178
O’tovdan – otovga! (Qoraqalpoq adibi To’lepbergen Qaipbergenov bilan suhbat).....	183
Yozuvchi va zamon. (Shoir Orif To’xtash bilan suhbat).....	187
Otaulining 60 yilligiga bag’ishlangan ijodiy kechadagi davra suhbat).....	190
Ijodiy kechadan keyingi ziyofatda aytilgan ayrim gaplar.....	198

10 jild: OLTMISH YILLIK MAYDON. E’lon qilinmagan asarlar

O’tgan asrning 80-yillarida rus adabiyotida Pasternak, Nabokov, Soljenitsin va boshqa yozuvchilarning o’z vaqtida ta’qiqlangan asarlari qo’lyozmalari ilk bor e’lon qilingan paytda o’zbek adabiyotida Oybekning “Amir Temur” dostoni, Abdulla Qahhorning “Zilzila” qissasi, SHuhratning “Mashrab” romani singari tugallanmay qolgan asarlardan boshqa hukmron mafkura talablariga zid bo’lgani sabab e’lon qilinmay qo’lyozma holida qolib ketgan bitta ham asar “urug’likka” yo’q ekan!..

Mazkur to’plamga Otaulining o’z paytida e’lon qilinmagan asarlari, shuningdek, keskin qisqartirishlar bilan e’lon qilingan ayrim maqolalari, suhbat va nutqlaridan eng yaxshilari saralab jamlandi.

MUNDARIJA

Tagor bilan suhbat.Fantastik hikoya.....	3
Tanqidiy ko’zgu parchalari. Badia.....	19
Mehnatkash xalq – qahramonimiz. Maqola.....	42
She’riyat – mardlar maydoni. Nutq.....	48
Badiiy so’zga egalik. Nutq.....	51
Milliy kurash talqinlari. Maqola.....	55
Nasrimizda Cho’lpon maktabi. Ma’ruza.....	61
Nafosat yoxud qo’tonda qayta qurish. Ma’joziy hikoya.....	67
Qush bazmi. Ma’joziy hikoya.....	74
Qissada shoir obrazi. Maqola.....	83

Hindistonning kashf etilishi. Tarjima.....	90
Ismlar ma’nosi.....	95
Oltmis yillik maydon. Risola.....	98
Elning fe’li. Turkum maqolachalar.....	122
O’zbekona lutf.....	124
O’zbekona andisha.....	126
Yashovchanik.....	128
Tantilik.....	130
Ko’ngilchanlik.....	132
Mehribonlik.....	134
Latifa – “bir so’z”.....	136
Elning fe’li Erkin A’zam nasrida. Risola.....	141
Nuqtai nazar.....	144
Hikoyada milliy ruhiyat.....	150
Haqsuyar o’zbekning ko’ngil ko’zgusi.....	159
Qisqa xotima.....	167
O’zbek adabiyoti. Muxtasar ma’lumotnoma.....	168
Davr bergen imkorniyat. Adabiy o’ylar.....	171
Yil va yo’l o’ylari. SHarh.....	179
Qarog’im va qorachig’im. Xotira.....	185
Sharq eposi. Professor Sanjar Sodiqning “Dostonmi yo bashorat?” taqriziga raddiya.....	194
Zamonga boqqan roman. Romanga boqqan zxamon. Juft maqola.....	200
Ibrat maktabi. Maqola.....	208
A’yonlarga ayon haqiqat. Taqriz.....	213
Pushti-palak.....	219
So’z boyligiga egalik.....	225
Ko’pdan kutilgan asar.....	229

11 жил: “ВОЗВИШЕНИЕ ДУХА” (“RUHNING YUKSALISHI”). Rus tilidagi hikoya, badia, maqola va kundaliklar

Одннадцатый том собрания сочинений известного узбекского прозаика, переводчика, критика и эссеиста Атаули (Рахимжана Атаева) состоит из двух частей. В первую часть собраны эссе “Автобиография или еще одна пирамида духовности”, исторический рассказ «Предел Александра» и критические статьи, написанные автором на русском языке. Во вторую часть включены его дневники 1978-1985 годов, написанные на русском языке под общим названием «Введение в творческую лабораторию».

Книга приобретает особую ценность тем, что Атаули второй писатель-билингвист после великого Алишера Навои, который написал свои бессмертные произведения и на староузбекском, и на персидском.

СОДЕРЖАНИЕ

Автобиография или еще одна пирамида духовности. Эссе.....	3
Хадди Искандари – последний предел Александра (Македонского).	
Исторический рассказ.....	23
Проза молодых: проблематика и характер. Критическая статья.....	29
Начни с себя. Штрихи к портрету.....	39
Резюме о современной узбекской прозе. Краткий обзор.....	41
За все в ответе. Проблемная статья.....	44
Дорогу осилит идущий. Общий обзор о состоянии литературы.....	48
Зеницы моих очей. К 1500-летию города Туркестана.....	53
Основоположник национальной романистики. К 112-летию Абдуллы Кадыри.....	56
Возышение духа. Размышление писателя-философа в связи с выпуском книги «Пирамида духовности».....	60
Введение в творческую лабораторию (Дневники 1978-1985 годов).....	63

12 jild: “ТВОРЧЕСКАЯ ЛАБОРОТОРИЯ”. Дневники 1985-1991 годов

В двенадцатый том собрания сочинений известного узбекского прозаика, переводчика, критика и эссеиста Атаули (Рахимжана Атаева) включены его дневники 1985-1991 годов под общим названием «Творческая лаборатория».

Впервые в узбекской литературе осуществлена попытка войти в глубинные пласты творческой лаборатории писателя и попытка написать свои дневники не на языке приобретения. Книга знакомит вас с внутренним миром писателя и с подводными течениями литературных процессов накануне приобретения Узбекистаном свою независимость.

СОДЕРЖАНИЕ

Дневники 1985 года.....	3
Дневники 1986 года.....	19
Дневники 1987 года.....	80
Дневники 1988 года.....	138
Дневники 1989 года.....	217
Дневники 1990 года.....	308
Дневники 1991 года.....	334

13 jild: HAQIQAT. Roman-xotira

Ushbu jilddan taniqli yozuvchi, tarjimon, munaqqid va badianavis Otaulining “Haqiqat (So’nggi doston)” nomli xotira-romani o’rin olgan. Asar buyuk Zahiriddin Muhammad Boburning “Vaqoe (Boburnoma)” asaridan keyin badiiy

yilnama (solnama) yaratish yo'lida dastlabki tajriba bo'lib, O'zbekiston davlat mustaqilligining o'n besh yilligiga bag'ishlangan ushbu asarda mustaqillik davri haqiqati, shonli o'n besh yil mobaynida ro'y bergan muhim tarixiy voqealar va muallifning ularga munosabati, shaxsiy nuqtai nazari, botiniy kechinmalari qiziqarli tarzda qalamga olinadi.

MUNDARIJA

Muqaddima.....	3
----------------	---

Birinchi qism

1991 yil.....	9
1992 yil.....	48
1993 yil.....	81
1994 yil.....	97
1995 yil.....	125

Ikkinci qism

1996 yil.....	162
1997 yil.....	197
1998 yil.....	217
1999 yil.....	242
2000 yil.....	261

Uchinchchi qism

2001 yil.....	289
2002 yil.....	309
2003 yil.....	337
2004 yil	358
2005 yil.....	377
2006 yil.....	399

14 jild: QO'SHNAY. 2007-2008 yillar kundaliklari

“Qo'shnay” 1978-1991 yillar voqealari rus tilida qalamga olingan “Vvedenie v tvorcheskuyu laborotoriyu” (“Ijodxonaga kirish”) va “Tvorcheskaya laborotoriya” (“Ijodxona”) asarlari bilan 1991-2006 yillar voqealari o'zbek tilida qalamga olingan “Haqiqat (So'nggi doston)” xotira-romanining mantiqiy davomi bo'lib, unda 2007-2008 yillar voqealari batafsil qalamga olinadi. Bu voqealarning o'zigina emas, muallifning unga munosabati, shaxsiy kuzatishlari, botiniy o'y-

kechinmalari, izhori dillari bugungi o'quvchilar uchun ham, kelajakda ham baayni badiiy asardek qiziqarli bo'lishi muqarrar.

15 jild: YANA BIR QO'SHNAY. 2009-2010 yillar kundaliklari

Jahon adabiyotida kundaliklarning turfa-tuman shakllarini ko'rish mumkin. Ba'zilarida kundalik voqealarning qisqacha bayoni, ba'zilarida o'sha voqealarga aqliy munosabat va falsafiy mushohada yetakchilik qiladi. Asqad Muxtorning "Uyqu qochganda" deb nomlangan "tundaliklar"ini o'qiganimizda yozuvchining kundaligi xususidagi tasavvurlarimiz butkul yangilanib, o'zgacha shamoyil hosil qiladi. O'z ijodini "Osmon to'la yulduzlar (Tuyg'ular haqida suhbat)" falsafiy badiasidan boshlagan Otaulining 2009-2010 yillar voqealari qalamga olingan "Yana bir qo'shnay" nomli ushbu kundaliklari ham yozuvchining ruhiy olamini ichdan yoritish, ruhiy holat va kechinmalarning bevosita – ro'y-rost ifodasi nuqtai nazaridan uncha-muncha badiiy asardan qiziqarliroq tuyulsa ajab emas.

Asar bilan tanishib bunga o'zingiz ham amin bo'lasiz

16 jild: To'lepbergen QAIPBERGENOV. "QORAQALPOQNOMA". Roman-esse. Qoraqalpoq tilidan tarjima.

Atoqli qoraqalpoq adibi, "O'zbekiston Qahramoni" va "O'zbekiston xalq yozuvchisi" faxriy unvonlari sohibi To'lepbergen Qaipbergenovning "Qoraqalpoqnomma" roman-essesi mumtoz SHarq adabiyotining asriy an'analari va qoraqalpoq xalq og'zaki ijodiga mustahkam tayangan holda yaratilgan o'ziga xos qomusiy asar, butun bir xalqning tarixiy taqdiri va milliy o'ziga xosligi yoritiluvchi noyob roman-esse bo'lib, XX asr turkiy xalqlar adabiyotining ulkan yutuqlaridan biridir.

1985 yilda yozib bitirilgan mazkur asarning o'zbek tiliga tarjimasи 1990 va 1997 yillarda ikki marta nashr etilgan. Bu mumtoz asar yana ko'p marotaba qayta nashr etilishi muqarrar.

MUNDARIJA

Birinchi qism.....	3
Ikkinci qism.....	111
Odil Yoqubov. Halqona hikmatlar guldastasi.....	265

17 jild: ERAN SAHIY. Qoraqalpoq tilidan tarjimalar

Qoraqalpoq adabiyoti jahon adabiyoti yuksakliklariga amalda ko'tarilgan va yo ko'tarilishga astoydil intilayotgan noyob iste'dodlarga g'oyat boy. Ayniqsa, qoraqalpoq nasriga atoqli adib To'lepbergen Qaipbergenov va uning izdoshlari Shovdirboy Seidov, O'razaq Bekbaulov, Abdulla Sodiqov, Sarigul Bahodirova, O'rozboy Abdurahmonov, Murodboy Nizonov, Saylovboy Jumag'ulov kabi yozuvchilar olib kirgan yangicha ijodiy izlanishlar biz uchun ibratlarga ega.

Chunonchi, To'lepbergen Qaipbergenovning "Qoraqalpoqnomalar" roman-essesi dan keyin dunyoga kelgan "Boqiy dunyoga, bobomga xatlar" badiasi bilan "Sahro bulbuli" va "Oydo's bobo" dramalari, Ollonazar Abdievning "Eran sahiy" qissasi, "Rizq" va "Olabo'ji" hikoyalari, qat'iy aminmanki, jahon adabiyoti yuksakligida turib yaratilgan asarlardir.

MUNDARIJA

To'lepbergen Qaipbergenov. Boqiy dunyoga, bobomga xatlar. Badia.....	3
To'lepbergen Qaipbergenov. Sahro bulbuli. Drama.....	90
To'lepbergen Qaipbergenov. Oydo's bobo (Ming tilloga baholangan bosh). Drama.....	146
Ollonazar Abdiev. Eran sahiy. Kichik qissa.	198
Ollonazar Abdiev. CHollar haqida hikoyalar. Rizq.....	213
“Olabo’ji”.....	219

18-jild: "UCH OG'A-INI BOTIRLAR". Rus tilidan tarjimalar

Rus tilidagi ikki yuz jildlik "Jahon adabiyoti kutubxonasi" va yo qariyb yuz jildlik "Zamonaviy nasr ustalari" turkumlaridagi keng qamrovli tarjimalar... bular baayni bir cheksiz ummon! Jahon adabiyotida bunday turkumlarga va, umuman, uncha-muncha qoliplarga sig'avermaydigan nodir asarlar ham ko'p! Kamina qirq yildan buyon rus tilida muttasil mutolaa qilar ekanman, ana shunday "qolipga sig'mas", "tesha tegmagan", o'zbek o'quvchisi uchun yangilik bo'la oladigan asarlarni tanlab tarjima qilib kelaman. O'tgan asr SHarq nasrining yetuk vakili, fors adibi Muhammad Ali Jamolzodaning "SHo'robod" qissasi, G'arb nasrining yetuk vakili, italyan adibi Dino Butstsati hikoyalari, G'arb-u SHarq adabiyoti ummonlarini o'zida jamuljam etgan boy rus nasrida esa, rus tilida ijod qilgan abxzaz adibi Fozil Iskandarning "Quyonlar va bo'g'ma ilonlar" falsafiy ertagi bilan bir qator kulgi hikoyalari jahon adabiyotidagi mislsiz hodisalar, deb o'layman.

MUNDARIJA

Muhammad Ali Jamolzoda. SHo'robod. Kichik qissa.....	3
Dino Butstsati. Hikoyalar.....	22
Insonning ulug'ligi.....	23
Yozuvchining siri.....	27
Afsungar.....	32
Havo sharchasi.....	37
Tuxum.....	40
Hoziru nozir.....	47
Kolombr.....	53
Avliyoning qaytishi.....	58

Pastga uchayotgan qiz.....	62
Sehrli kiyim.....	66
Fozil Iskandar. Quyonlar va bo'g'ma ilonlar. Falosafiy ertak.....	71
Fozil Iskandar. Kulgi hikoyalar.	
Indallo.....	197
Xo'roz.....	211
Bolalar bog'chasi.....	217
Qarzdorlar.....	227
Yurak("Inson qo'rg'oni" qissasidagi o'n bitta hikoyadan biri).241	
O, mening panohim!.....	251
Obro'	272
Omadli ovchi.("Shoir" qissasidagi yetti hikoyadan biri).....	281
Yozuvchining kuni.....	297
Aynigan ziyolilar va aferizmlar.....	318

19 jild: TIRIKLIK QO'SHIG'I. Qozoq tilidan o'zbek tiliga va o'zbek tilidan rus tiliga tarjimalar

Otauli saylanmasining o'n to'qqizinchi jildiga qozoq tilidan o'zbek tiliga va o'zbek tilidan rus tiliga qilingan tarjimalar jamlangan.

Zamonaviy qozoq nasrining peshqadam namoyandalari Muxtor Mag'avinning "Tiriklik qo'shig'i" va Abish Kekilboevning "Poygato'riq" qissalari tarjimalari "Jahon adabiyoti" jurnalida e'lon qilinib, "Tiriklik qo'shig'i" (2007) va "Yozuvchining siri" (2012) jamoa to'plamlarida nashr etildi, o'zbek kitobxonlarining eng sevimli asarlaridan biri bo'lib goldi.

Otauli o'zi yozgan ayrim kichik asarlarni o'zi rus tiliga tarjima qildiki, bu adabiyotimiz tarixidagi o'ziga xos noyob xodisa, deyish mumkin.

MUNDARIJA

QOZOQ TILIDAN O'ZBEK TILIGA TARJIMALAR

Muxtor Mag'avin. Tiriklik qo'shig'i. Qissa.....	3
Abish Kekilboev. Poygato'riq. Qissa.....	59

O'ZBEK TILIDAN RUS TILIGA TARJIMALAR

Исторические рассказы

Ноев ковчег.....	87
Узбекский Отелло.....	92
Лев в цепи.....	105
Народ – друг Фараби.....	111
Карасув – черная вода.....	140
Одна луноликая.....	144

Дастурхан.....	149
----------------	-----

Исторические рассказы цикла «Махмуды»

Йорик (Наставление).....	155
Зефир Аму.....	160
Покаяние.....	164
Столкновение.....	168
Край.....	174
Прощание.....	180
Рукопись.....	185

Рассказы-быль цикла «СЕМИРЕЧЬЕ»

Трактат.....	190
Небо далеко.....	195
Причина.....	202
Широта.....	207
Кашкул.....	214
Путник нашего времени.....	219
Вода.....	226

ЭССЕ

Искусные любезности Атайи.....	235
Великий прозаик.....	240
Лучи утренней звезды.....	246
Воплощенная мечта (Последнее слово о велении судьбы).....	267

20 jild: YIGIRMA TO'RT NASRIDDIN. Jahon xalqlarining Afandi latifalari

She'riyatning eng qisqa va go'zal namunalari maqol bilan shohbayt bo'lganidek, badiiy nasrning eng qisqa va go'zal namunasi latifa xisoblanadi. Mazkur kitob Moskvadagi "Nauka" ("Fan") nashriyoti 1986 yilda chop etgan "Двадцать четыре Насреддина" to'plamining tarjimasi bo'lib, unda jahondagi yigirma to'rt xalq, jumladan, o'zbek xalqining Afandi latifalari jamlangan. Ushbu to'plam ko'pgina sharqshunos, adabiyotshunos, tilshunos olimlar va tarjimonlar jamoalarining qariyb bir asrlik keng qamrovli ijodiy mehnatlariga o'ziga xos yakun sifatida dunyoga kelgan.

Jahon xalqlari nasrining eng qisqa va go'zal namunalari jamlangan ushbu latifalar to'plami sizga o'zgacha bir xush kayfiyat baxsh etuvchi eng sevimli ma'naviy bisotingiz bo'lib qoladi, degan umiddamiz.

MUNDARIJA

Jahon adabiyotida afandi. Tarjimon so'zboshisi.....	1
Ko'p qiyofali Nasriddin. To'plovchi so'zboshisi.....	10
I. Nasriddinning bolaligi va o'smirligi.....	41
II. Nasriddin va uning xotini	50
III. Nasriddinning bolalari va qarindoshlari haqida.....	78
IV. Kambag'allik va boylik haqida.....	89
V. Ochlik va mechkaylik, ochko'zlik va mehmondo'stlik, xasislik va sahiylik, qarzdorlar va sudxo'rilar haqida.....	96
VI. Savdo-sotiq, to'lov va oqilona hisob-kitoblar haqida.....	122
VII. O'g'rilar va o'g'irlatganlar, qaroqchilar va ularning jabrdiydalari, yo'qotishlar va qidirishlar haqida.....	137
VIII. Ayyorlikka qarshi makkorlik, aldoqchilar va aldanganlar, shuningdek, har qanday tang vaziyatdan yo'l topib chiqish qobiliyati haqida.....	153
IX. Hozirjavoblik haqida.....	177
X. Ahmoqona hazil va kulgili ahmoqlik haqida.....	195
XI. Donolik, olimlik, qitmirona savollar, topishmoqlar va ularning javoblari haqida.....	230
XII. Nasriddin va hukmdorlar.....	247
XIII. Qozixonalar va qozilar haqida.....	285
XIV. Ilohiyot va ruhoniylar haqida.....	311
XV. Tabiblar va bemorlar haqida.....	330
XVI. Nasridddinning o'limi va o'lmasligi.....	339
Ilova. Nasriddin: davomi bor.....	347